gemeente harderwijk

Gemeenteraad Harderwijk
t.a.v. raadsfractie Harderwijk Anders
Postbus 149
3840 AC HARDERWIJK

datum: 29 juli 2026
ons kenmerk: 02430000264362 / 02430000920654
uw brief van: 3 juli 2026
uw kenmerk:
onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen van Harderwijk Anders over Beantwoording schriftelijke vragen van Harderwijk Anders over gevolgen landelijke afspraken permanente bewoning

Geachte mevrouw Van der Stouw,

Op 3 juli 2026 heeft u ons een aantal (10) schriftelijke vragen gesteld naar aanleiding van de brief van de minister van VRO, waarin zij aangeeft dat de ontwerp-instructieregel voor permanente bewoning wordt ingetrokken wegens onuitvoerbaarheid en dat zij in overleg met de VNG een landelijk handelingskader voor gemeenten wil vaststellen hoe om te gaan met (de handhaving van) permanente bewoning. Hieronder vindt u de beantwoording van uw vragen.

Vraag 1:
Hoe beoordeelt het college de landelijke afspraken over permanente bewoning van vakantieparken voor de situatie in Harderwijk?

Antwoord 1:
De situatie in Harderwijk wijkt af van die in de meeste andere gemeenten. De minister geeft in haar brief aan dat transformatie waar mogelijk gewenst is. In Harderwijk is echter reeds een uitvoerig en langdurig transformatietraject, het project Vitale Vakantieparken, doorlopen waarbij uiteindelijk 4 van de 6 grote recreatieparken zijn omgezet naar een woonbestemming. De gemeenteraad van Harderwijk heeft daarmee een duidelijke koers bepaald en uitgezet. Waarmee bovendien al vergaand tegemoet is gekomen aan de wens om extra woningvoorraad te creëren door permanente bewoning van recreatiewoningen te legaliseren.
Harderwijk is echter ook een gemeente waar het toerisme van groot belang is en er moet daarom ook voldoende recreatieve verblijfsmogelijkheden resteren. Van de twee resterende grote recreatieparken (Het Verscholen Dorp en Camping De Konijnenberg) is daarom bepaald dat deze hun recreatieve bestemming moeten behouden. Het merendeel van de bewoners heeft destijds ook zelf ervoor gekozen recreatief te willen blijven. Hiertoe is handhaving een noodzaak. De gemeente wenst geen vermenging van permanente bewoning en recreatief verblijf op een en hetzelfde

organisatie eenheid: Team Ruimtelijke Dienstverlening
behandeld door: P.H.J. de Jonge
telefoonnummer: 0341 411 449
bijlage(n): -

Havendam 56
Correspondentieadres:
Postbus 149
3840 AC Harderwijk
T 0341 411 911
E info@harderwijk.nl
W harderwijk.nl
B NL44 BNGH 0285 0033 13

recreatiepark omdat dit planologisch onwenselijk is. Daarbij gaat het hier om twee parken die beide bedrijfsmatig worden geëxploiteerd en waarvan de exploitant géén permanente bewoning wensen op hun park. Hierbij zijn ook privaatrechtelijke (contractuele) afspraken van toepassing tussen exploitant en bewoners. Transformatie van Het Verscholen Dorp en Camping De Konijnenberg naar een woonwijk is niet aan de orde.

Er zijn op dit moment overigens géén landelijke afspraken (met gemeenten). Wel is de minister in overleg met o.a. de VNG om (eind van het jaar) te komen tot een 'landelijk handelingskader' voor gemeenten met betrekking tot permanente bewoning. Dit handelingskader is overigens juridisch niet bindend voor gemeenten en heeft veeleer het karakter van een richtlijn of intentieverklaring. Naar aanleiding van de oproep van toenmalig minister Keijzer d.d. 19 december 2024 (om de handhaving op permanente bewoning op te schorten in afwachting van een door haar te ontwikkelen instructieregel) is door het college in de vergadering van 4 februari 2025 het principebesluit genomen om de handhaving op permanente bewoning voort te zetten. Het gros van de Gelderse gemeenten heeft hetzelfde standpunt genomen en in de rechtspraak is consequent geoordeeld dat de gemeenten hiertoe in hun recht staan. Een motie van de Tweede Kamer of een brief/oproep van een minister is juridisch niet bindend voor gemeenten. Het stellen van planologische regels (en het handhaven daarvan) is een autonome bevoegdheid van de gemeenten. Dit zou slechts anders zijn indien er hógere regelgeving wordt vastgesteld (in een AMVB of formele wet), maar het daartoe strekkende wetsvoorstel (inzake de instructieregel) is inmiddels van tafel wegens onuitvoerbaarheid.
Het standpunt dat het college op 4 februari 2025 heeft ingenomen is in dezen nog steeds ongewijzigd: wij wensen zelf de regie te houden bij de uitvoering van ons handhavingsbeleid omdat wij de plaatselijke situatie het beste kennen en daarom het beste in staat zijn om in individuele gevallen de belangen af te wegen met eventueel een maatwerkaanpak, zonder gebonden te zijn aan algemene richtlijnen van de minister.

Wat betreft de opmerkingen van de minister m.b.t. de menselijke maat en schrijnende gevallen: In het kader van onze handhavingstrajecten inzake permanente bewoning verdisconteren wij bijzondere omstandigheden van bewoners (zoals hoge leeftijd, medische omstandigheden, aanwezigheid minderjarige kinderen, financiële problematiek, etc.) in een langere begunstigingstermijn. Ons beleid gaat uit van een termijn van in beginsel 6 maanden om de permanente bewoning te beëindigen. In de praktijk verlengen we deze termijn geregeld tot 12 of zelfs 18 maanden. Aldus wordt er al maatwerk geleverd en rekening gehouden met persoonlijke omstandigheden. Er moet uiteraard wel ergens een lijn worden getrokken, omdat het anders verkapt gedogen is.

Vraag 2:
Welke gevolgen hebben deze afspraken volgens het college voor lopende handhavingszaken tegen bewoners van recreatiewoningen in Harderwijk?

Antwoord 2:
Geen, zie antwoord op vraag 1. Handhaving blijft uitgangspunt. Binnen het handhavingstraject wordt al ruimte geboden voor maatwerk. Zoals bij de beantwoording van de vorige vraag al is

verwoord past het college waar nodig maatwerk toe bij het stellen van de begunstigingstermijn en heeft het college eerder reeds besloten geen handhavingsstop in te stellen.

Het door de minister beoogde landelijk handelingskader geeft geen aanleiding om het collegestandpunt van 4 februari 2025 te herzien.

Vraag 3:
Is het college bereid lopende handhavingszaken tijdelijk aan te houden totdat het landelijke handelingskader of nadere regelgeving beschikbaar is? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3:
Nee, zie antwoord op vraag 1. Het eventueel in de toekomst van toepassing worden van een 'landelijk handelingskader' zal niet leiden tot een andere handhavingspraktijk qua permanente bewoning in Harderwijk. Het heeft daarom ook geen toegevoegde waarde om op dit handelingskader te wachten. De ervaring in de praktijk toont trouwens aan dat een substantieel deel van de permanente bewoners in Harderwijk niet door een calamiteit noodgedwongen is moeten uitwijken naar een recreatiewoning als laatste optie, maar weloverwogen een huurwoning hebben opgegeven c.q. een eigen reguliere woning hebben verkocht en de gok genomen om een recreatiewoning te kopen ten behoeve van permanente bewoning. Het argument 'woningnood' gaat hier dan ook niet op, omdat deze mensen beschikten over een legale woning maar zichzelf in hun huidige positie hebben gemanoeuvreerd.

Vraag 4:
Welke gevolgen hebben de landelijke afspraken voor bewoners aan wie al een last onder dwangsom is opgelegd, en hoe gaat het college om met lopende begunstigingstermijnen, het verbeuren van dwangsommen en eventuele invordering zolang de gevolgen van de landelijke afspraken voor Harderwijk nog niet duidelijk zijn?

Antwoord 4:
De (soms al vergevorderde) procedures zullen worden voortgezet. Het zou op gespannen voet staan met het gelijkheidsbeginsel wanneer we nu de bewoners die zijn blijven volharden in hun permanente bewoning dan wel tot nu toe onder de radar zijn weten te blijven (bijvoorbeeld met een 'papieren' inschrijfadres bij familie of vrienden) gaan belonen met verder uitstel dan wel afstel, waar andere permanente bewoners de afgelopen jaar ten gevolge van een handhavingsprocedure zijn verhuisd naar een reguliere woning.

Vraag 5:
Gaat het college nieuwe handhavingszaken starten voordat duidelijk is hoe de landelijke afspraken juridisch en praktisch moeten worden toegepast? Zo ja, onder welke omstandigheden?

Antwoord 5:
Ook nieuwe handhavingszaken zullen worden gestart. De ervaring in de praktijk wijst uit dat ‘nieuwe’ handhavingszaken doorgaans geen permanente bewoning betreft die recent is angevangen, maar vooral mensen betreffen die langere tijd onder de radar van toezicht en handhaving zijn weten te blijven door zich bijvoorbeeld 'op papier' in te schrijven bij familie of

vrienden elders en dus de gemeente bewust hebben proberen te misleiden via adresfraude. Het zou in strijd zijn met het geleijkheidsbeginsel ten aanzien van permanente bewoners die zich wél eerlijk hebben ingeschreven op het adres van hun recreatiewoning en inmiddels al met handhaving te maken hebben gehad, dat wij 'nieuwe' zaken tegen bewoners met een lastiger rond te krijgen bewijsdossier nu op de lange baan gaan schuiven.

Vraag 6:
Kan het college aangeven hoeveel lopende handhavingszaken er op dit moment zijn rond permanente bewoning van recreatiewoningen, uitgesplitst naar park en fase van de procedure?

Antwoord 6:
Hierbij een opsomming van de lopende zaken:
Het Verscholen Dorp: 2 zaken > 1 x last onder dwangsom, bezwaar ongegrond + 1 x invordering dwangsommen)
Camping De Konijnenberg: 19 zaken > 2 nieuwe dossiers, 1 vooraankondiging, 14 dwangsombesluiten (waarvan 3 in bezwaar en 2 in beroep), 2 invorderingsbesluiten (waarvan 1 in bezwaar)

Vraag 7:
Wordt in alle lopende en nieuwe zaken afzonderlijk beoordeeld of sprake is van langdurige bewoning, woningnood, medische of sociale kwetsbaarheid, afhankelijkheid van de woonplek of het ontbreken van passende alternatieve woonruimte?

Antwoord 7:
Ja, deze omstandigheden worden betrokken bij de besluitvorming en verdisconteerd in de duur van de begunstigingstermijn. In het reguliere handhavingstraject is er de gelegenheid voor een mondelinge of schriftelijke zienswijzemogelijkheid en tevens een bezwaarmogelijkheid. Mensen kunnen daarbij hun persoonlijke omstandigheden en eventuele problematiek kenbaar maken.. Hebben mensen een specifieke hulpvraag dan zullen zij in contact worden gebracht met medewerkers of externe instanties die hierbij kunnen assisteren. Deze zorgplicht gaat echter niet zo ver dat de gemeente een andere woning voor hen gaat regelen. Uitgangspunt is en blijft dat de overtreder primair zelf voor een oplossing moet zorgen, de gemeente kan daar hooguit bij begeleiden.

Vraag 8:
Kan het college toezeggen dat bewoners niet als direct gevolg van gemeentelijke handhaving op straat komen te staan zonder dat eerst legalisatie, tijdelijke toestemming of passende alternatieve woonruimte is onderzocht, ook wanneer zij niet onder een formele urgentie-, zorg- of kwetsbaarheidsregeling vallen?

Antwoord 8:
Een dergelijke toezegging kan niet worden gedaan. Hierdoor zou de effectiviteit van de handhaving volledig ondergraven worden.
Uitgangspunt van handhaving is dat permanente bewoners uiteindelijk wel worden bewogen om de illegale bewoning te beëindigen.

Een last onder dwangsom is daarbij een instrument dat is bedoeld om dit af te dwingen. Legalisatie is geen optie (zie antwoord op vraag 1) m.b.t. Het Verscholen Dorp en Camping De Konijnenberg. Een 'tijdelijke toestemming' oftewel de facto gedogen zou een hoogst onwenselijk precedent scheppen, aanzuigende werking creëren en rechtsongelijkheid in de hand werken (t.o.v. permanente bewoners die al eerder als gevolg van handhaving zijn verhuisd). Het is ook niet aan de gemeente (dit zou ook ondoenlijk zijn) als wij voor iedere permanente bewoner eerst passende alternatieve woonruimte moeten onderzoeken alvorens te kunnen handhaven. Dit is primair de verantwoordelijk van de overtreder. Het is ook vaste rechtspraak dat de woningnood geen bijzondere omstandigheid oplevert om van handhaving op permanente bewoning af te moeten zien. De praktijk toont overigens dat het merendeel van de permanente bewoners, althans diegenen die zich daartoe actief inspannen, in de regel binnen de gestelde begunstigingstermijn toch vervangende woonruimte weten te vinden.

Vraag 9:
Welke mogelijkheden ziet het college om, al dan niet tijdelijk, maatwerk te bieden aan bewoners die aantoonbaar al langere tijd permanent op een vakantiepark wonen?

Antwoord 9:
Zie antwoord op vraag 1 en 7. Maatwerk wordt reeds geboden binnen het kader van het reguliere handhavingstraject.

Vraag 10:
Wanneer informeert het college de raad over de gevolgen van de landelijke afspraken voor het Harderwijkse beleid, de lopende handhaving en eventuele transformatieopties?

Antwoord 10:
In de brief van de minister wordt aangegeven dat het beoogde landelijk handelingskader naar verwachting eind dit jaar gereed. Wij wensen de definitieve vaststelling hiervan eerst af te wachten, omdat op dit moment nog onduidelijk is wat de exacte inhoud van dit kader wordt. Aansluitend zullen wij een standpunt innemen (door middel van een principebesluit) of en in hoeverre wij ons conformeren aan dit handelingskader en hierover de raad informeren via de openbare besluitenlijst.

Wij gaan ervan uit dat wij hiermee uw vragen hebben beantwoord. Mocht u toch nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de heer P.H.J. de Jonge van team Ruimtelijke Dienstverlening via p.dejonge@harderwijk.nl of telefoonnummer 0341 411 449.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Harderwijk,

de heer C. Klaassen
loco-secretaris

de heer J. Joon
burgemeester